

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Արմավիրի մարզպետարանի աշխատակազմի կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչության 2018 թվականի տարեկան աշխատանքային գործունեության վերաբերյալ

2018թ. մարզում գործել է 120 հանրակրթական ուսումնական հաստատություն, այդ թվում՝

- **մարզպետարանի ենթակայության 111 հանրակրթական դպրոց, որից՝**
91-ը՝ միջնակարգ, 20-ը՝ հիմնական
- **ԿԳ նախարարության ենթակայության 7 հանրակրթական ուսումնական հաստատություն, որից՝**

6 ավագ դպրոց, 1 ռազմամարզական վարժարան

2 ոչ պետական ուսումնական հաստատություն, որից՝

1 ոչ պետական միջնակարգ դպրոց (Էռնեսկյանի անվան)

1 ոչ պետական կրթահամալիր («Գրիգոր Լուսավորիչ»)

Ընդհանուր առմամբ՝ քաղաքային 28 և գյուղական՝ 95 դպրոցներ

ԿԳ նախարարության ենթակայության միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ՝

- 5 պետական քոլեջ, 1 արհեստագործական ուսումնարան

Հանրակրթություն

- 2018-2019 ուսումնական տարում աշակերտների թիվը՝ 33340, սովորողները կոմպլեկտավորվել են 1618 դասարաններում:
- Մարզային ենթակայության 111 դպրոցում աշխատում է 3656 ուսուցիչ, որոնցից 3314-ն ունի բարձրագույն մանկավարժական կամ բարձրագույն կրթություն:
- Մարզի 35 ուսուցիչներ ստացել են տարակարգ:
- **Ուսուցիչների միջին ծանրաբեռնվածությունը կազմել է 17,5 դասաժամ: Միջին դրույքաչափը /22 դասաժամ/ մարզում կազմել է 122.5 հազ. դրամ:**
  - **Աշակերտ-ուսուցիչ հարաբերակցությունը կազմել է 1/9.4, իսկ դասարանի միջին խտությունը՝ 20.2 աշակերտ:**

ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2010թ. հունիսի 22-ի N 609-Ն հրամանով հաստատված «ՀՀ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների շրջանավարտների պետական նմուշի ավարտական փաստաթղթերի պատվիրման, բաշխման, լրացման, հաշվառման և պահպանման կարգի» համաձայն՝ ստացվել և մարզային ենթակայության հանրակրթական դպրոցներին է բաշխվել 690 միջնակարգ կրթության սովորական նմուշի ատեստատ, 2585 հատ սովորական նմուշի և 82 հատ հատուկ՝ գերազանցության նմուշի հիմնական ընդհանուր նմուշի վկայականներ, վերականգնվել են քաղաքացիների կորած և խոտանված դպրոցական ավարտական փաստաթղթերը:

Պետական միասնական և ավարտական քննությունների ավարտից հետո կազմակերպվել է նշված փաստաթղթերի բաշխումը մարզի հանրակրթական դպրոցներին:

- 2017-2018 ուստարում ներառական կրթություն են իրականացրել մարզի 52 հանրակրթական դպրոցներ՝ 1428 վկայագրված աշակերտների համար:

- 2018-2019 ուսումնական տարվա սեպտեմբեր ամսից ներառական կրթություն է կազմակերպվել մարզի 58 դպրոցներում: Ծրագրում ընդգրկվել է նոր մեթոդաբանությամբ (ձայնի և խոսքի, լսողական, տեսողական, ինտելեկտուալ (մտավոր), շարժողական միջին, ծանր և խորը ֆունկցիոնալ խանգարումներ) գնահատված 248 երեխա: Նշված դպրոցներում ընդգրկվել են նաև մարզի հատուկ (օժանդակ) դպրոցների աշակերտները:
- 2018-2019 ուսումնական Արմավիրի մարզում ներդրվեց համընդհանուր ներառական կրթության համակարգը՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 2016թ. փետրվարի 18-ի N 6 արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացած «Համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրման գործողությունների պլանի և ժամանակացույցի»:

ՀՀ կառավարության 2018թ. հունիսի 21-ի N 701-Ա որոշմամբ «Վաղարշապատի մտավոր թերզարգացում ունեցող երեխաների N 2 հատուկ (օժանդակ) դպրոց» ՊՈԱԿ-ը վերանվանել է «Վաղարշապատի տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի, իսկ ՀՀ կառավարության 2018թ. հունիսի 21-ի N698-Ա որոշմամբ «Արմավիրի մտավոր թերզարգացում ունեցող երեխաների N 15 հատուկ (օժանդակ) դպրոց» ՊՈԱԿ-ը վերանվանել է «Արմավիրի տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի:

Նախապատրաստվել է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2010թ. մարտի 18-ի N 113-Ն հրամանով հաստատված կարգի հիման վրա Արմավիրի մարզպետի 2010թ. հուլիսի 8-ի N 238 որոշմամբ ստեղծված դպրոցների կառավարման խորհուրդների կազմերում առաջարկված փոփոխությունների կատարումը:

ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության ֆինանսատնտեսագիտական և հաշվապահական հաշվառման վարչություն են ներկայացվել մարզի ուսումնական հաստատությունների 2018-2020 ուսումնական տարիների նախնական կոմպլեկտավորումները:

Կազմակերպվել են մարզի մարզային ենթակայություն ուսումնական հաստատությունների 2019-2021թթ. ՀՀ պետական բյուջի միջոցների հաշվին Արմավիրի մարզի կրթության ոլորտում կատարվելիք ծախսային ծրագրերի վերաբերյալ առաջարկների նախագծերի կազմման և դրանց ներկայացման աշխատանքները:

Իրականացվել է դպրոցների կողմից «Dasaran» կրթական ծրագրի էլեկտրոնային մատյանները վարելու գործընթացի արդյունավետության վերահսկողությունը:

Ձևավորվել և ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն է ներկայացվել Արմավիրի մարզի 2018-2019 ուսումնական տարվա 1-12-րդ դասարանների դասագրքերի պատվերի հայտը: Կազմակերպվել է Արմավիրի մարզի հանրակրթական դպրոցների ըստ առարկաների դասագրքերի պահանջարկի ուսումնասիրությունը, որն ամփոփվել և ներկայացվել է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն և դասագրքերի շրջանառու հիմնադրամ: 2018թ. օգոստոս ամսվա ընթացքում մարզի հանրակրթական դպրոցներին է բաշխվել 70478 դասագիրք:

ՀՀ Արմավիրի մարզպետի կազադրություններով ընդունման-հանձնման աշխատանքներ են իրականացվել Փարաքարի, Քարակերտի N 1, Արգավանդի, Շահումյանի, Բաղրամյանի, Արագածի, Աղավնատան, Պտղունքի, Դաշտի, Ծիածանի, Հուշակերտի և Հայթաղի միջնակարգ դպրոցներում:

Կազմակերպվել է մարզային ենթակայության հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 9-րդ և 12-րդ դասարանների աշակերտների թվերի՝ ըստ տարածաշրջանների, դպրոցների, առարկաների, հավաքման և ՊԳնահատման և թեստավորման կենտրոնի՝ պետական ոչ առևտրային կազմակերպությանը ներկայացման աշխատանքները: Աջակցություն է ցուցաբերվել ՊԳնահատման և թեստավորման կենտրոնի՝ պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կողմից մի շարք դպրոցների 10-րդ դասարաններում օտար լեզուներ և հայագիտական առարկաներից արտաքին ընթացիկ գնահատում իրականացնելուն:

«Կառավարության 2010թ. հոկտեմբերի 14-ի N1391-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ուսուցիչների ատեստավորման 2018թ. գործընթացը կազմակերպելու նպատակով կատարվել են նախապատրաստական աշխատանքներ՝ կազմվել են ատեստավորման ներկայացվող ուսուցիչների վերապատրաստման ցուցակները, համապատասխան փաստաթղթերի փաթեթները: 2018թ. ընթացքում ատեստավորվել է 558 ուսուցիչ:

Կազմակերպվել է դպրոցների վերաբերյալ տարածքային զինկոմիսարիատներին անհրաժեշտ տեղեկատվության ներկայացման աշխատանքները և «Ռազմագիտություն» առարկայի դասավանդման բարելավմանն ուղղված մարզպետարանի ու զինկոմիսարիատների համատեղ տարեկան միջոցառումների պլանների կազմումը:

Աջակցություն է ցուցաբերվել «Սեյսմիկ պաշտպանության արևմտյան ծառայություն» ՊՈԱԿ կողմից մարզի Արգինա, Շենիկ, Բաղրամյան, Ալաշկերտ, Հայկավան, Արմավիր, Արշալույս, Հայթաղ և Ֆերիկ համայնքերի դպրոցներում սեյսմիկ պաշտպանության վարքականոնների վերաբերյալ դասախոսությունների կազմակերպմանն ու անցկացմանը:

«Կրթության և գիտության նախարարի՝ 05.12.2015թ. N 1354-Ն հրամանով հաստատված կարգերին համապատասխան անցկացվել են «Տարվա լավագույն ուսուցիչ», «Տարվա լավագույն տնօրեն» և «Տարվա լավագույն դաստիարակ» մրցույթների մարզային փուլերը: Հաղթողներն են ճանաչվել Լիաննա Նավասարդյանը՝ Հովտամեջի միջնակարգ դպրոցի անգլերեն լեզվի ուսուցիչ, Մաշա Իվանյանը՝ Արմավիրի Զորավար Անդրանիկ Օզանյանի անվան N 5 հիմնական դպրոցի տնօրեն, Վիկտորյա Ստեփանյանը՝ Մեծամոր քաղաքային համայնքի N 3 մանկապարտեզի դաստիարակ:

Մարզպետի 01.02.2018թ. N 14 որոշման համաձայն ստեղծվել են Արմավիրի մարզի 2017-2018 ուսումնական տարվա դպրոցականների առարկայական օլիմպիադաների տարածքային և մարզային փուլերի կազմկոմիտեներ, առարկայական հանձնաժողովներ, ինչպես նաև հաստատվել են օլիմպիադաների տարածքային և մարզային փուլերի անցկացման ժամանակացույցերը:

2018թ. փետրվարի 3-18-ը Արմավիրի թիվ 8, Վաղարշապատի թիվ 3 հիմնական և Մյասնիկյանի միջնակարգ դպրոցներում անցկացվել է դպրոցականների 2017-2018 ուսումնական տարվա առարկայական օլիմպիադաների տարածքային փուլը: 16 առարկաներից իրենց

գիտելիքները փորձել են 2017թ. դեկտեմբեր ամսին տեղի ունեցած օլիմպիադայի դպրոցական փուլում հաղթող ճանաչված աշակերտները:

ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից սահմանված կարգի համաձայն՝ մաթեմատիկա, ֆիզիկա, քիմիա, կենսաբանություն, ինֆորմատիկա, աստղագիտություն և աշխարհագրություն առարկաների հայտագրումը կատարվել է օնլայն տարբերակով: Նշված 7 առարկաներից դպրոցականների օլիմպիադայի օնլայն տարբերակին Արմավիրի մարզից մասնակցել է 4616 աշակերտ:

Հայոց լեզու, ռուսաց լեզու, օտար լեզուներ, պատմություն, հայ գրականություն, հայոց եկեղեցու պատմություն և ՆՁՊ առարկաներից տարածքային փուլին մասնակցել է 780 աշակերտ: Տարածքային փուլը հաղթահարած 120 դպրոցի 780 աշակերտ մարզային հանձնաժողովի կողմից հնարավորություն է ստացել մասնակցելու օլիմպիադայի մարզային փուլին: Մարզային փուլի արդյունքներն ամփոփվել են առարկայական հանձնաժողովների կողմից, որի արդյունքում 92 աշակերտ երաշխավորվել է մասնակցելու դպրոցականների 2018թ. առարկայական օլիմպիադայի հանրապետական փուլին: Նրանցից 20-ը պարգևատրվել են տարբեր կարգի դիպլոմներով և գովասանագրերով:

Համագործակցելով Հայաստանի Շախմատի ակադեմիայի հետ կազմակերպվել է «Շախմատ» առարկան դասավանդող ուսուցիչների 2018թ. վերապատրաստումը: Մարզի բոլոր հանրակրթական դպրոցներն ունեն շախմատի բարեկարգ և կահավորված դասասենյակներ:

Ի կատարումն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի հրամանի՝ մարզպետարանի աջակցությամբ անցկացվել է ՀՀ դպրոցականների 2017-2018 ուստարվա շախմատի օլիմպիադան:

Մարզի դպրոցները ակտիվ մասնակցություն են ցուցաբերել և հաջողությունների հասել «Ռուսական արջուկ, լեզվաբանություն բոլորի համար», «Մեղու», «Կենգուրու» մաթեմատիկական միջազգային մրցույթներում:

ՀՀ կառավարության 25.08.1999թ. N 532 որոշմամբ սահմանված կարգի 6-րդ կետի և հանրակրթական, նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների «Նախնական զինվորական պատրաստություն» առարկայի 11-րդ դասարանի ծրագրի համաձայն՝ 2018թ. ապրիլի 26-28-ը մարզի հանրակրթական դպրոցների և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների 655 պատանիների և աղջիկների մասնակցությամբ ուսումնական հաստատություններին կցված զորամասերում անցկացվել են 1-օրյա ռազմադաշտային պարապմունքներ: ՀՀ կրթության և գիտության ու պաշտպանության նախարարությունների համատեղ նախաձեռնությամբ ՆՁՊ առարկայի դասավանդման, ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ուղղությամբ տարվող աշխատանքների արդյունավետության, ինչպես նաև զինվորականի մասնագիտության նկատմամբ հետաքրքրության բարձրացման և ՆՁՊ առարկայից ստացած գիտելիքները

գործնական ճանապարհով ամրայնելու նպատակով 2017-2018 ուսումնական տարում կազմակերպվել և իրականացվել են «Կորյուն» ռազմամարզական խաղերը: Մարզում 2017թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում անցկացվել են խաղերի դպրոցական և տարածքային փուլերը: 2018թ. փետրվարի 21-ին N 60925 զորամասի տարածքում անցկացվեց «Կորյուն» ռազմամարզական խաղերի մարզային փուլը, որտեղ հաղթող ճանաչված Արմավիրի մարզի Զորավար Անդրանիկ Օզանյանի անվան N 5 հիմնական դպրոցի թիմը մասնակցեց հանրապետական եզրափակիչ փուլին:

Կազմակերպվել է հանրակրթական դպրոցների ավագ դասարանների աշակերտների և զինղեկների հանդիպումը ՀՀ պաշտպանության նախարարության սպաների հետ՝ ռազմամասնագիտական կողմնորոշման նպատակով:

Մարզի դպրոցներում նշվել է Անհայտ կորած ազատամարտիկների հիշատակի օրը, կազմակերպվել են մի շարք միջոցառումներ:

Մարզի հանրակրթական դպրոցներում կազմակերպվել են բազմաթիվ միջոցառումներ, փառատոներ, ցուցահանդեսներ, մրցույթներ, մրցաշարեր, առաջնություններ՝ նվիրված պետական, ազգային և այլ տոներին, ազգային ավանդական ծեսերին ու ավանդույթներին, նշանավոր մարդկանց, իրադարձությունների հորելյաններին ու տարեկիցներին, անցկացվել են հանդիպումներ նշանավոր մարդկանց հետ, ցերեկույթներ, գրքի շնորհանդեսներ, քննարկումներ, կինոդիտումներ, պոեզիայի ժամեր, տիկնիկային ներկայացումներ:

Մարզի հանրակրթական դպրոցներում կազմակերպվել են Ֆրանկոֆոնիային նվիրված միջոցառումներ: 2018թ. նախատեսված և անցկացվող միջոցառումների ծրագիրը ներկայացվել է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն:

Կազմակերպվել են Սարդարապատի հերոսամարտի 100-ամյակին նվիրված միջոցառումներ, բոլոր դպրոցները կազմել են համադպրոցական միջոցառումների ծրագրեր և իրականացրել սահմանված ժամկետներում:

Ապահովվել է մարզի հանրակրթական դպրոցների աշակերտների շարժի հաշվառումը՝ ըստ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 24.11.2010 N 1640-Ն և 18.08.2011թ. N 861-Ն հրամաններով սահմանված կարգերի: Արտերկրից մարզի դպրոցներ են ընդունվել 371, իսկ այլ մարզերից՝ 91 աշակերտներ:

Արմավիրի մարզում գործում է 64 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն: Գործող նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների շենքային հզորությունը կազմում է 5330 երեխա/տեղ, շահագործվում է նշված հզորության 89%-ը:

Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքները կազմակերպվել են 181 խմբով, որտեղ ընդգրկվել է 4975 երեխա, 5-6 տարեկանների թիվը՝ 1795: Երեխա/դաստիարակ հարաբերակցությունը կազմել է 1/14:

Մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության հարցերի բնագավառ

ՀՀ Արմավիրի մարզում առկա է.

- 85 մշակույթի տուն,
- 76 գրադարան, որոնցից 1-ը ՀՀ մշակույթի նախարարության ենթակայության, 3-ը՝ քաղաքային, 72-ը՝ գյուղական: Գրադարանային ֆոնդը կազմում է 1163000 կտոր գիրք:

- 8 թանգարան,
- մարզի 16 համայնքներում գործում է 20 երաժշտական, արվեստի և գեղարվեստի դպրոց,
- 1 արվեստի քոլեջ,
- Մարզի թվով 16 երաժշտական և արվեստի դպրոցների ազգային, լարային և փողային նվագարանների բաժիններում սովորող 163 աշակերտների ուսման վարձավճարի փոխհատուցման համար նախատեսված գումարը 2018թ. համար կազմել է 38039.8 հազ. դրամ:

• ՀՀ պետական սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների Արմավիրի մարզի պետական ցուցակը ներառում է 416 հուշարձան, որոնք տեղաբաշխված են մարզի 58 համայնքներում և որոնց պահպանության և օգտագործման ուղղությամբ կատարվել են ՀՀ օրենսդրությամբ մարզպետարանին վերապահված լիազորություններն ու գործառույթները:

• Արմավիրի մարզում մշակույթի բնագավառում պետական և մարզային միջոցառումների ծրագրերի շրջանակներում, ինչպես նաև տարբեր մշակութային, կրթական և հասարակական կազմակերպությունների հետ համագործակցությամբ կազմակերպվել են բազմաթիվ միջոցառումներ, փառատոներ, ցուցահանդեսներ, մրցույթներ՝ նվիրված պետական, ազգային և այլ տոներին, ազգային ավանդական ծեսերին ու ավանդույթներին, նշանավոր մարդկանց, իրադարձությունների հոբելյաններին ու տարելիցներին, անցկացվել են հանդիպումներ նշանավոր մարդկանց հետ, ցերեկույթներ, գրքերի շնորհանդեսներ, քննարկումներ, կինոդիտումներ, պոեզիայի ժամեր, տիկնիկային ներկայացումներ, տարբեր թեմաների և գիտության տարբեր բնագավառներին նվիրված զրույցներ, այդ թվում՝

• Հունվարի 27-ին մարզկենտրոնում կազմակերպվեց Հայոց բանակի օրվան և «Սուրբ Սարգիս» ավանդական տոնին նվիրված տոնակատարություն, որի ընթացքում Արմավիրի մարզպետի կողմից պարգևատրվեցին Հայոց բանակում ծառայություն անցած և զորացրված ժամկետային զինծառայողներ, արցախյան ազատամարտի մասնակիցներ: Տոնին նվիրված միջոցառումներ կազմակերպվեցին մարզի քաղաքային և գյուղական համայնքներում, ծաղիկներ խոնարհվեցին զոհված զինծառայողների հիշատակին: Միջոցառումները կազմակերպվեցին մարզի երիտասարդական կազմակերպությունների, միությունների և ուսումնական հաստատությունների ուսանողների մասնակցությամբ մոտ 500 երիտասարդների բաժանվեցին աղի բլիթներ:

• Մարզում փետրվարի 19-ին նշվեց «Մայրենի լեզվի օրը», դպրոցներում կազմակերպվել են միջոցառումներ, մայրենիին նվիրված բաց դասեր, շարադրությունների մրցույթներ:

• Արմավիրի մարզային գրադարանում և մարզի համայնքային գրադարաններում և ուսումնական հաստատություններում կազմակերպվեց «Գիրք նվիրելու օր»: Հայաստանի գրողների կողմից մարզին հատկացված, ինչպես նաև առանձին բանաստեղծներ իրենց գրքերի օրինակներից նվիրեցին մարզի գրադարաններին:

• ՀՀ կառավարության 2008թ. հուլիսի 3-ի N 701-Ն որոշմանը համապատասխան հանրապետության երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցների մեթոդական աշխատանքների իրականացման նպատակով ՀՀ մշակույթի նախարարության ծրագրով փետրվար ամսից սկսվել է մարզում վարպետության դասերի կազմակերպումը նշված դպրոցների սաների հետ, այդ թվում՝ ուսումնա-մեթոդական և գործնական օգնություն,

վերապատրաստման դասընթացներ՝ դասավանդող ուսուցիչների համար, որոնք վարում են Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի, գեղարվեստի և պարարվեստի քոլեջների լավագույն դասախոսներ:

- Նշված ծրագրով անցկացվում են նաև երաժշտատեսական առարկաների «Սոլֆեջո» առարկայի թելադրություն, «Երաժշտական գրականություն» առարկայի վիկտորինա, ստեղծագործական բաժինների սաների լսումներ, համատեղ համերգներ, ինչպես նաև կիրառական բաժինների սաների մասնակցությամբ թեմատիկ ցուցահանդես-ակցիա:

- Մարտ ամսվա ընթացքում մարզային գրադարանում կազմակերպվեցին Հ.Թումանյանի ծննդյան օրվան նվիրված միջոցառումներ, այդ թվում՝ գրքերի նվիրատվություն, դասախոսություններ, հեքիաթների բեմադրություններ: «Թումանյանական շաբաթ» կազմակերպվեց մարզի գրադարաններում, մշակույթի տներում և հանրակրթական դպրոցներում:

- Մարտի 13-ին մարզի գրադարաններում, հանրակրթական դպրոցներում կազմակերպվեցին միջոցառումներ՝ նվիրված Եղիշե Չարենցի ծննդյան օրվան:

- Մարտի 21-ին մարզի գրադարաններում, հանրակրթական դպրոցներում կազմակերպվեցին պոեզիայի միջազգային օրվան նվիրված միջոցառումներ:

- Մարտի 25-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Քրիստոնեական դաստիարակության կենտրոնի հետ համագործակցությամբ կազմակերպվեցին «Ծաղկազարդ» տոնին նվիրված միջոցառումներ՝ Արմավիր, Էջմիածին և Մեծամոր քաղաքների նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների սաների մասնակցությամբ:

- Մարտի 29-ին ասմունքի հանրապետական մանկապատանեկան փառատոնի Արմավիրի մարզային փուլի հաղթողները մասնակցեցին Երևան քաղաքում կայացած հանրապետական եզրափակիչ փուլին և գալա համերգին:

- Ապրիլի 3-ին մարզպետարանի նիստերի դահլիճում տրվեց «Մանկական գրքի շաբաթ» հանրապետական միջոցառման մեկնարկը Հայաստանի գրողների միության նախագահի և հանրահայտ հայ մանկագիրների մասնակցությամբ:

- Մայիսի 5-ին ՀՀ-ում Չեխիայի դեսպանատան հետ համատեղ կազմակերպվեց չեխական «Բավականին մեծ թատրոն»-ի հյուրախաղը Արմավիրի մարզում:

- Մարզպետարանի կողմից նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվել Հայաստանի առաջին հանրապետության և մայիսյան հերոսամարտերի 100-այմակին նվիրված տոնական միջոցառումների կազմակերպման ուղղությամբ: Մարզի համայնքները և ուսումնական, գեղարվեստական կրթություն իրականացնող և մշակութային հաստատությունները կազմել են նշված տոներին նվիրված՝ իրենց միջոցառումների ծրագիրը, որի կատարման վերաբերյալ մարզպետարան են ներկայացնում եռամսյակային հաշվետվություններ: Մայիսի 28-ին կազմակերպվեց տոնական մեծ համերգ հանրապետության և մարզի լավագույն երգիչների, երաժիշտների և պարային համույթների մասնակցությամբ՝ նվիրված Հայաստանի առաջին հանրապետության և մայիսյան հերոսամարտերի 100-այմակին:

- Հուլիսի 7-8-ին Արմավիրի մարզը առանձին տաղավարով ներկայացավ Գորիսում «ԱՊՀ մշակութային մայրաքաղաք» ծրագրով կազմակերպված ցուցահանդեսին:

- Հուլիսի 26-ին Արմավիր քաղաքի հրապարակում կազմակերպվեց ազգագրական պարերի բացօթյա պարուսուցում մարզի պարային համույթների և դպրոցականների մասնակցությամբ:

- Օգոստոսի 18-ին կազմակերպվեց ՀՀ մշակույթի նախարարի այցը Արմավիրի մարզ:
- Սեպտեմբերի 6-ին Արմավիր քաղաքի մշակույթի տանը կազմակերպվեց գրող Արսեն Զաքարյանի «Ամենօրյա ղողանջներ» գրքի շնորհանդեսը:
  - Սեպտեմբերի 9-ին Արմավիրի մարզի պատվիրակությունը մասնակցեց Դիլիջան քաղաքում անցկացվող «Մշակութային վերածնունդ» Արվեստների և արհեստների համահայկական փառատոնին:
  - Սեպտեմբերի 21-ին մարզում մեծ շուքով նշվեց ՀՀ անկախության օրվան նվիրված տոնը, ինչպես նաև ապահովվեց մարզի պատվիրակության մասնակցությունը մայրաքաղաքի Հանրապետության հրապարակում կազմակերպված ցուցահանդեսին:
  - Սեպտեմբեր ամսին Արմավիրի մարզպետարանի և Փշատավանի գյուղապետարանի կողմից աջակցություն է ցուցաբերվել Փշատավան համայնքում «1000 տարվա գյուղամեջ» ամենամյա գյուղական կենցաղավարության, արհեստագործության և արվեստի փառատոնի կազմակերպմանը:
  - Հոկտեմբերի 7-12-ը Արմավիրի մարզը ներկայացավ Ֆրանկոֆոնիայի ավանի հայկական տաղավարում:
    - Նոյեմբերի 5-12-ը Էջմիածին քաղաքում «Ռուլան Բիկով» հիմնադրամի հետ համատեղ կազմակերպվեց Վիշեգրադի ֆիլմերի օրերի անցկացման շաբաթ, որի շրջանակներում կինոդիտումներին մասնակցեցին շուրջ 2000 աշակերտներ:
    - 2018թ. ընթացքում մարզի հանրակրթական դպրոցներում կազմակերպվել և անցկացվել են ՀՀ սփյուռքի նախարարության կողմից Հայաստան-Սփյուռք գործակցության պետական քաղաքականության շրջանակներում իրականացվող «Մեր մեծերը» ծրագրի շրջանակներում նախատեսված միջոցառումները՝ նվիրված Միքայել Արամյանցին, Վահրամ Փափազյանին, Հակոբ Պարոնյանին, Զաբել Եսայանին, Հայաստանի Առաջին Հանրապետության հիմնադիրներին ու հերոսներին:
    - Կազմակերպվել են բաց դասեր, ցերեկույթներ, գրական երաժշտական միջոցառումներ, թեմատիկ քննարկումներ, գիտաժողովներ, բեմադրություններ, ասմունքի մրցույթ, ֆիլմի դիտում, ցուցահանդես, ձևավորվել են պատի թերթեր:
    - Մարզի մշակույթի բնագավառների ներկայացուցիչները մասնակցել են հանրապետական և միջազգային մրցույթների ու առաջնությունների՝ արժանանալով մրցանակների ու խրախուսանքի:
    - Աջակցություն է ցուցաբերվել մարզի տարածքում ավանդական տոների, ծեսերի, ուխտագնացությունների, զանգվածային միջոցառումների կազմակերպմանը:

Սպորտ և երիտասարդության հարցեր. Արմավիրի մարզը հանրապետության մարզական նվաճումներով աչքի ընկնող տարածաշրջաններից է: Մարզի մարզիկները պարբերաբար մասնակցում են տարբեր մարզաձևերից մեծահասակների, երիտասարդների և պատանիների աշխարհի, Եվրոպայի և միջազգային այլ առաջնություններին՝ մարզում հեռակետային համարվող չորս մարզաձևերից՝ ըմբշամարտ, ծանրամարտ, բռնցքամարտ, շախմատ և ունեն նշանակալի հաջողություններ ու ձեռքբերումներ՝ մեդալներ

օլիմպիական խաղերում, աշխարհի, Եվրոպայի և միջազգային առաջնություններում:

Մարզում պետական երիտասարդական քաղաքականությունն իրականացվում է պետական կառավարման մարմինների, ՏԻՄ-երի, բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթական հաստատությունների, երիտասարդության հարցերով զբաղվող ՀԿ-ների և այլ մարմինների կողմից:

Ոլորտի թույլ կողմերից է Արմավիր և Մեծամոր քաղաքներում, ինչպես նաև գյուղական բնակավայրերում մարզամշակութային և ժամանցի վայրերի բացակայությունը:

2018թ. ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության հետ համատեղ մասսայական սպորտի ոլորտում մարզում իրականացվել են մի շարք ծրագրեր, մասնավորապես՝

- Պետական մարմինների աշխատակիցների միջև հրաձգության հանրապետական մրցույթի անցկացում,
- ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և Արցախի հանրակրթական դպրոցների 1-3-րդ դասարանների միջև «Սպորտլանդիա» մարզական միջոցառման անցկացում,
- ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և Արցախի Հանրապետության հանրակրթական դպրոցների 4-7-րդ դասարանների միջև «Սպորտլանդիա» մարզական միջոցառման անցկացում,
- ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական նախադպրոցական հաստատություն» մրցույթի անցկացում,
- ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական ընտանիք» մրցույթի անցկացում,
- ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Հաշմանդամություն ունեցող լավագույն մարզիկ» մրցույթի անցկացում,
- Նախագորակոչային և զորակոչային տարիքի երիտասարդության հանրապետական ռազմամարզական խաղերի անցկացում,
- ՀՀ մարզերում և ԼՂՀ-ում հանրապետական մարզական փառատոնի անցկացում,
- ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և ԼՂՀ հանրակրթական դպրոցների 8-12-րդ դասարանների սպարտակիադայի անցկացում,
- ՀՀ գյուղական մարզական խաղերի անցկացում,
- Տարեցների հանրապետական խաղերի անցկացում,
- ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական բակ», «Լավագույն մարզական քաղաք», «Լավագույն մարզական գյուղ» հանրապետական ստուգատեսներ,
- Դպրոցականների շախմատի հանրապետական օլիմպիադա երեք փուլով,
- ՀՀ դպրոցականների շախմատի պատանիների և աղջիկների առաջնություն,
- «ՀՀ Ազգային ժողովի գավաթի» խաղարկություն երեք փուլով,
- Թեթև աթլետիկայի միջազգային ֆեդերացիայի օրացուցային պլանով նախատեսված՝ զոհված և անհայտ կորած ազատամարտիկների հիշատակին նվիրված կրոսավազքի առաջնություն,
- ՀՀ Անկախության 27-րդ տարեդարձին նվիրված դպրոցականների հանրապետական 27-րդ մարզական խաղեր՝ 6 մարզաձևերից,

2018թ. պետական բյուջեով հատկացվել է 134.8 մլն դրամ Էջմիածին քաղաքի նոր մարզադպրոցի կառուցման նպատակով:

2018թ. ավարտվել է Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի կողմից իրականացվող Էջմիածնում ֆուտբոլի մանկապատանեկան մարզադպրոցի կառուցման և կահավորման, ինչպես նաև ընթացքի մեջ է Արմավիր քաղաքի «Հոբելյանական» մարզադաշտի վերակառուցման աշխատանքները:

2018թ. հաշվետու ժամանակահատվածում մարզպետարանի կողմից անցկացվել են պետական ծրագրերով, ինչպես նաև մարզպետարանի աշխատանքային ծրագրով նախատեսված և այլ միջոցառումներ, առաջնություններ, մրցաշարեր, այդ թվում՝

- Հունվարի 9-17-ը մարզի 30 շախմատիստներ Երևանում մասնակցեցին Անդրանիկ Մարգարյանի հուշամրցաշարին:

- Փետրվարի 15-23-ը մարզում կազմակերպվել է շախմատի պատանիների և աղջիկների առաջնության մարզային փուլը՝ 5 տարիքային խմբերում: Մարզային փուլի հաղթողները Երևանում մասնակցեցին հանրապետական եզրափակիչ փուլին, որտեղ Վաղարշապատի N 12 հիմնական դպրոցի թիմը դարձավ հաղթող:

- Փետրվար-մարտ ամիսների ընթացքում մարզում կազմակերպվեց ՀՀ Անկախության 26-րդ տարեդարձին նվիրված՝ դպրոցականների հանրապետական 26-րդ մարզական խաղերի դպրոցական, համայնքային և տարածաշրջանային փուլերը՝ 6 մարզաձևերից, որոնց հաղթողները կմասնակցեն Արմավիր, Արթիկ և Գյումրի քաղաքներում անցկացվող փնջային մրցումներին:

- Հունվար-մարտ ամիսների ընթացքում կազմակերպվեցին և անցկացվեցին «ՀՀ Ազգային ժողովի գավաթի» խաղարկության դպրոցական, տարածքային փուլերը:

- «Ֆոքլու օն չիլդրեն նաու, ինկ» բարեգործական կազմակերպության հայաստանյան մասնաճյուղի կողմից մարզի Ակնալիճ, Տանձուտ և Բամբակաշատ համայնքներում տեղադրվել են խաղահրապարակների սարքավորումներ (1508000-ական դրամի չափով):

- Մայիս ամսին վերանորոգվել է Զարթոնքի միջնակարգ դպրոցի մարզադահլիճը:

- Մայիսի 22-ին մասնավոր ներդրողի կողմից Արմավիր քաղաքում բացվեց «Օլիմպ» ֆիթնես ակումբը ժամանակակից մարզասարքերով:

- Օլիմպիական մարզաձևերից Արմավիրի մարզից մի շարք մարզիկներ մասնակցել են տարբեր միջազգային մրցաշարերի և ունեցել հաջողություններ:

- Հուլիս ամսին Իտալիայի Միլան քաղաքում կայացած ծանրամարտի Եվրոպայի պատանիների առաջնությունում Կարեն Մարգարյանը երկամարտում դարձավ չեմպիոն, իսկ Միլենա Խաչատրյանը՝ բրոնզե մեդալակիր:

- Հոկտեմբեր ամսին Արգենտինայի մայրաքաղաքում կայացած օլիմպիական խաղերում Կարեն Մարգարյանը դարձավ ծանրամարտի օլիմպիական չեմպիոն:

- Հոկտեմբեր ամսին Լեհաստանի Զամոսկ քաղաքում կայացած Եվրոպայի մինչև 23 տարեկանների ծանրամարտի առաջնությունում Անդրանիկ Կարապետյանը և Սիմոն Մարտիրոսյանը երկամարտում դարձան չեմպիոններ:

- Թուրքմենստանի մայրաքաղաքում կայացած ծանրամարտի աշխարհի առաջնությունում Սիմոն Մարտիրոսյանը դարձավ աշխարհի չեմպիոն:

- Հունգարիայի մայրաքաղաքում կայացած հունահռոմեական ըմբշամարտի աշխարհի առաջնությունում Արթուր Շահինյանը դարձավ բրոնզե մեդալակիր: